

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради

Закладу вищої освіти «Подільський
державний університет»

від 26.05.2022р., протокол № 3

Введено в дію наказом ректора

від 24.05.2022р. № 86

Ректор

Володимир ІВАНИШИН

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

м. Кам'янець-Подільський

2022 рік

1. Загальні положення

1.1 Положення про організацію інклюзивного навчання у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – Положення) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – ЗВО «ПДУ») інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів в освітній процес для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2 Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої світи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №635, інших нормативних актів у сфері освіти та ін.

1.3 ЗВО «ПДУ» надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.4 У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1 Інклюзія – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу у ЗВО «ПДУ», або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2 Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3 Здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі – Здобувач) – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в

закладах вищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту.

1.4.4 Інклюзивне освітнє середовище – простір ЗВО «ПДУ», в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільногових навчання, виховання та розвитку Здобувачів з урахуванням їхніх потреб та можливостей, в якому Здобувачі можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись.

1.4.5 Інклюзивна група – академічна група, сформована з числа Здобувачів.

1.4.6 Змішана група – академічна група, у якій Здобувачі навчаються з іншими здобувачами вищої освіти.

1.4.7 Супровід – система заходів, що має забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навченні для Здобувачів. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання у ЗВО «ПДУ», а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування.

Забезпечення супроводу Здобувачів дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами вищої освіти, але без надання переваг.

2. Інклюзивне освітнє середовище ЗВО «ПДУ»

Формування умов для здобуття Здобувачами якісної освіти у ЗВО «ПДУ» реалізується через:

- розвиток матеріально-технічної бази ЗВО «ПДУ» з урахуванням потреб Здобувачів;
- забезпечення Здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії із ЗВО «ПДУ» ;
- організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- формування у спільноті ЗВО «ПДУ» недискримінаційного ставлення до Здобувачів.

2.1 Матеріально-технічна база ЗВО «ПДУ».

2.1.1 Для комфорtnого навчання в ЗВО «ПДУ» Здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.1.2 Для забезпечення освітнього процесу Здобувачів використовується платформа дистанційного навчання «MOODLE», що містить комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.1.3 Навчальні аудиторії ЗВО «ПДУ» обладнуються, за потреби, спеціальними технічними засобами.

Для Здобувачів із проблемами пересування (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.), освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору ЗВО «ПДУ» поступово забезпечується з урахуванням фінансових та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого, спорудження пандусів, усунення порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між партами, створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів тощо.

2.1.4 У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень ЗВО «ПДУ» для потреб Здобувачів, здійснюється їх відповідне пристосування.

2.1.5 Для організації самостійної роботи Здобувачів Науковою бібліотекою ЗВО «ПДУ» їм надається доступ до електронних копій навчально-методичного забезпечення.

2.2. Організація супроводу здобувачів

2.2.1 Супровід Здобувачів у ЗВО «ПДУ» реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. При цьому враховуються психофізичні особливості осіб різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію Здобувачів в університетське середовище, потреби у фізичній реабілітації та ін.

2.2.2 Супровід Здобувачів здійснюється за такими напрямами:

2.2.2.1 Навчально-організаційний супровід – допомога учасникам освітнього процесу в організації навчання, складання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану Здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо. Супровід здійснюється батьками (іншими законними представниками) або особами, уповноваженими ними, науково-педагогічними працівниками, кураторами академічних груп, психологічною службою ЗВО «ПДУ», волонтерами.

2.2.2.2 Психолого-педагогічний супровід – системна діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги Здобувачам з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу. Психологічний супровід спрямований на з'ясування психологічних особливостей кожного студента з особливими освітніми потребами, зміцнення та збереження його психічного здоров'я, надання йому необхідної допомоги з адаптації в інтегроване освітнє середовище, сприяння особистісному розвитку. Психологічний супровід здійснює фахівець Психологічної служби ЗВО «ПДУ».

2.2.2.3 Соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки Здобувачів, в тому числі надання інформації

та допомоги у поселенні і облаштуванню в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких Здобувачів. Основною соціального супроводу є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється батьками (іншими законними представниками) або особами, уповноваженими ними, кураторами академічних груп, де навчаються Здобувачі, органами студентського самоврядування, волонтерами.

2.2.2.4 Професійна адаптація полягає у забезпеченні Здобувачів додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у Науковому товаристві студентів, аспірантів та молодих учених, наукових гуртках кафедр, консультування, надання допомоги у працевлаштуванні. Цей супровід здійснює випускова кафедра. Усі перераховані складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.2.3 Супровід розпочинається з моменту звернення Здобувачів до ЗВО «ПДУ».

3. Група психолого-педагогічного супроводу

3.1 Для організації і контролю реалізації супроводу у ЗВО «ПДУ» створюється група психолого-педагогічного супроводу (далі - ГППС) на базі Психологічної служби ЗВО «ПДУ», до складу якої залучаються працівники ЗВО «ПДУ», представники адміністрації ЗВО «ПДУ» та фахівці за напрямами супроводу, зазначені у пункті 2.2.

3.2 Група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- ✓ співпрацює із структурними підрозділами ЗВО «ПДУ» щодо: організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-організаційного супроводу Здобувачів;
- ✓ через відповідальних за психолого-педагогічний супровід факультету/інституту, які призначаються розпорядженням декана факультету/інституту з числа працівників відповідного підрозділу, надає представникам випускових кафедр консультативну підтримку щодо розробки індивідуального навчального плану Здобувача та методичну допомогу науково-педагогічним працівникам Університету (далі - НПП) щодо організації освітнього процесу Здобувачів;
- ✓ проводить моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального плану, обґрутовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;

- ✓ організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників ЗВО «ПДУ», соціальних працівників та волонтерів для роботи зі Здобувачами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- ✓ проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до Здобувачів;
- ✓ співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу Здобувачів;
- ✓ координує роботу заступників деканів з навчально-виховної роботи, НПП та кураторів академічних груп з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;
- ✓ забезпечує надання психологічної підтримки Здобувачів.

3.3 Фахівець Психологічної служби (далі – ПС) ЗВО «ПДУ» безпосередньо підзвітний у своїй діяльності директору центру виховної роботи і соціально-культурного розвитку, проректору з навчальної роботи ЗВО «ПДУ», та виконує такі функції:

- ✓ здійснює статистичний облік Здобувачів;
- ✓ організовує та забезпечує роботу ПС;
- ✓ розробляє стратегію взаємодії ПС зі Здобувачами та структурними підрозділами і координує таку взаємодію;
- ✓ організовує співпрацю ПС з волонтерами у контексті супроводу Здобувачів;
- ✓ забезпечує інформаційний супровід НПП щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі Здобувачами;
- ✓ забезпечує надання фахівцем Психологічної служби ЗВО «ПДУ» консультивативної підтримки представникам структурних підрозділів ЗВО «ПДУ», органам студентського самоврядування та волонтерам, що працюють зі Здобувачами;
- ✓ організовує заходи, спрямовані на формування у представників академічної спільноти ЗВО «ПДУ» недискримінаційного і толерантного ставлення до Здобувачів;
- ✓ організовує взаємодію ЗВО «ПДУ» з медичними закладами та закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

3.4 Індивідуальний навчальний план Здобувачів розробляється згідно чинних вимог за консультування з ПС у ЗВО «ПДУ». При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку Здобувача (за наявності).

3.5 Супровід Здобувача у ЗВО «ПДУ» можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. Інклюзивні та змішані групи

4.1 Здобувачі навчаються у ЗВО «ПДУ» переважно у змішаних групах.

4.2 Інклюзивна група може створюватися у ЗВО «ПДУ» в окремо обґрунтованих випадках на підставі письмових звернень Здобувачів або їхніх батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб.

4.3 Утворення інклюзивної групи у ЗВО «ПДУ» та припинення її діяльності здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог до граничної чисельності здобувачів вищої освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких Здобувачів, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

5. Фінансування інклюзивного навчання та прикінцеві положення

5.1 ЗВО «ПДУ» надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

5.2. Пропозиції щодо доповнення або зміни до Положення розглядаються на засіданні науково-методичної ради ЗВО «ПДУ» і затверджуються вченовою радою ЗВО «ПДУ».

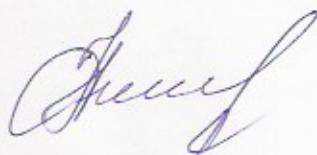
Директор центру виховної роботи та
соціально-культурного розвитку

Ольга ПРОКОПОВА

Погоджено:

Проректор з навчальної роботи

Ірина ЯСІНЕЦЬКА

Проректор з навчальної, науково-інноваційної
та міжнародної діяльності

Оксана БЯЛКОВСЬКА

В.о. президента студентського парламенту

Марія КОБИЛЕЦЬКА

Голова Первинної профспілкової організації

Директор наукової бібліотеки

Т.в.о. начальника юридичного відділу

Світлана ЛІЩУК

Артур МИХАЙЛІК

Вікторія ТЕРЕФЕРА

Схвалено на засіданні науково-
методичної ради Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»
Протокол № від « » 2022 р.

У цьому документі пронумеровано,
прошнуровано і скріплено печаткою 8 (вісім)
аркушів Положення про організацію
інклюзивного навчання у Закладі вищої
освіти «Подільський державний
університет»

Ректор

Володимир ІВАНИШИН